

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Govor dr. Tavčarja

v poslanski zbornici dne 22. novembra t. l.

Visoka zbornica! Ako posežem v to razpravo, zgodi se to z namenom, da označim stališče svobodomiselnih zastopnikov slovenskega naroda, katero zavzemajo glede nujnosti teh predlogov.

Nečem se pri tem spuščati v polemiko z gospodi contra-govorniki. To opravijo že gospodje predlagatelji v svojih končnih govorih in gotovo bolje, kakor bi to mogel jaz storiti.

Samo glede voditelja moravskih katoličanov češkega jezika si dovoljujem narediti malo izjemo. Gospod poslanec dr. Hruban je tu govoril v imenu slovenskega naroda. Jaz za svojo osebo mu moram odreči pravico, govoriti v imenu slovenskega naroda. Mogoče, da ima pravico, govoriti v imenu slovenske duhovščine, v imenu naroda samega nima pravice govoriti.

Argumenti, katere je navedel dr. Hruban, ne naredi dosti utisa ne na slovenski narod, ne kje drugje.

Skliceval se je pred vsem na francoskega grofa Montalemberta in nam je iz njegovih pozabljenih spisov čital dolge citate. Ta trud bi si bil zastopnik češke katoliške stranke na Moravskem lahko prihranil. Na jedni strani zatagadelj, ker je bil grof Montalembert — in naj se stvar suče kakorkoli — vzlic svojemu šopirjenju z liberalnim katolicizmom ali s katoliškim liberalizmom, vse svoje življenje zagrizen klerikalec, in morejo njegovi izreki v tem oziru imeti samo tisti pomen, kakor na primer izreki princa Liechtensteina ali grofa Schönborna, ako bi se bil dr. Hruban slučajno na ta dva skliceval; tisti pomen, kakor izreki dr. Hrubana, na katere se je danes skliceval dr. grof Komorowski. Jutri se dr. Hruban lahko zopet sklicuje na izreke g. grofa Komorowskega in potem bo nakrat doprinešen dokaz, da so ti

nujni predlogi nepotrební. Na drugi strani pa je g. dr. Hruban s svojim sklicevanjem na grofa Montalemberta dokazal, da sploh ne pozna življenja tega moža.

Kaj g. dr. Hruban ne ve, da je grof Montalembert umrl takorekoč s kletvijo na ustnih, s kletvijo — citiram doslovno grofa samega — na jezuvite kot največje sovražnike in proti dogmi nezmotljivosti, kot največji jezuitski neumnosti? Grof Montalembert je torej mož, na katerega se smemo pač mi sklicevati, ne pa dr. Hruban. (Posl. dr. Žitnik: »To je drug Montalembert«.) Znana sta samo dva Montalemberta. Mark René je bil sloveč artilerijski častnik; to je bil stric francoskega svobodomiselnega katoličana. Montalembert, na katerega se je skliceval gosp. dr. Hruban, je pa v sedemdesetih letih v Parizu umrl, in citiralo se je iz njegovih spisov. Tu si ne damo ničesar utajiti!

Gosp. dr. Hruban se je v svojem govoru držal metode, po kateri se pri tacihi prilikah klerikalne stranke vedno ravna. Hotel je odvrti pozornost od klerikalizma, ker se dobro zaveda, da je klerikalizem rastlina, ki na skrivnem najbolje uspeva. (Jako res!) Klerikalizem hoče vedno mir imeti. On kar vzdihuje po miru, ker ve, da postane v miru tolst in rejen, kakor druga taka bitja. Zato je dr. Hruban povdarjal, da je parlament zmožen delati, zato se je skliceval na Žide in na velika narodna vprašanja, ki pretresajo Avstrijo, vse le, da bi maskiral stališče svoje stranke.

Tu moramo omeniti, da so pred kratkim tudi na Španskem imeli v senatu cerkveno-politično razpravo. Tam je vodil klerikalne govornike ovijski škof, popolnoma neveden španski prelat. Ta nevednost se mu je v razpravi dokazala. Vzlic temu ni govor dr. Hrubana drugega nič, kakor slab posnetek govora tega španskega škofa. Samo v jednom samem oziru je bil ovijski škof dosti odkritosrnejši, v tem, da je mej razpravo izrečno priznal, da katoliški redovi nečejo prenašati držav-

nega nadzorstva, in da se hočejo pokoravati samo predpisom papeža.

To je tudi jedro tega spora v Avstriji. Ako bomo glasovali za možnost stavljenih predlogov, hočemo s tem le konstatirati, da je naše zakonodajstvo glede samostanov, kakor tudi glede pregreškov, ki se tičejo religije, pomanjkljivo, in da je skrajni čas, da skrbi država za izpopolnitev teh zakonov, kajti sicer pride država prav v tisti položaj, v katerem se nahaja danes dežela kranjska in vse pokrajine, koder prebivajo Slovenci.

Očitano se nam je, da s takimi cerkveno-političnimi razpravami tratimo čas parlamenta. Mislim, da je to očitanje krivično; mislim, da je v Avstriji že predolgo vladal glede klerikalizma mir, in kakor kažejo vsa znamenja, se ta mir ne bo motil.

Ker je naučni minister potegnil črez eneržijo učne uprave ponočno kapo, katere še ne bomo kmalu odstranili, zato ima parlament dolžnost, oglašati se vedno iznova s cerkveno-političnimi razpravami, da se odpravijo razmere, vsled katerih imamo v Avstriji državljane, ki ne pripoznajo zakonov lastne države, ampak hočejo živeti po predpisih, katere dobivajo od zunaj.

Zdaj pridem do tega, da pojasnim stališče slovenskega naroda. Stavljeni nujni predlogi imajo za slovenski narod največji pomen. Svobodomiselni poslanci slovenskega naroda bi storili greh, če bi pri ti priliki molčali, dasi se doslej še ni zgodilo, da bi se bila s tega mesta v imenu našega malega naroda izrekla kdaj svobodomiselná beseda. Svobodomiselnosti doslej pri slovenskih zastopnikih v državnem zboru ni bilo dobiti. V tem oziru smo bili v resnici najinferiornejši narod cele Avstrije, najpobožnejši politični podkrižavci cele srednje Evrope.

A tudi mej slovenskim narodom se je začelo daniti, razmere so se obrnile na bolje. Da to manifestiramo, nam je bilo na tem, da pridemo pri tej razpravi do

besede, da pokažemo, da so samostani in tudi mrtva roka postali mej Slovenci prava nadloga. Sklicevati se smemo pri tem na proračunski govor, ki ga je imel pred kratkim gospod zastopnik gorenjskih kmetskih občin v tej zbornici. Zaradi tega govora se je škofovo glasilo v Ljubljani povzpelo do ditirambe, da si je g. Pogačnik z njim zagotovil priimek pravega državnika. (Veselo.)

Ta pravi slovenski državnik je trdil, da ne gre, na Dunaju nekaj hvaliti, kar se mora doma grajati. Temu načelu pritram popolnoma, da dostojnega politika ni dostojno, ako hlina čutila, katerih v resnici nima.

Naša domovina je bila doslej za omikani svet nekaka terra ignota, o kateri se je k večjemu vedelo, da nas duhovščina absolutno vlada tako, kakor vladajo Tibet njegovi bonci.

Ko smo mi, svobodomiselni zastopniki slovenskega naroda vstopili v to zbornico, smo sklenili, da se tu in tam oglašamo z bolestinami klici ter da vsaj deloma razkrijemo obžalovanja vredne, revne razmere našega naroda. Tak bolesten klic naj bo tudi današnji moj govor — pomagal tako ne bo dosti, to je gotovo — ali že to nam je na korist, ako širši svet izve, da tudi Slovenci klerikalni jarem samo škripaje prenašajo.

Sicer dobivamo z vseh strani dobrohotni svet, naj take zadeve izvajujemo s klerikalno stranko v deželi sami. To je nasvet, ki ima svoje korenine v stari, obrabljeni politični šoli, katera je srečno dosegla, da so avstrijski Slovani postali neizcrpen reservoir klerikalizma, da, ultramontanizma in ki je srečno dosegla, da so se naši najboljši možje, ki so morali tu prevzemati naloge najgrjih hinavcev, le prehitro obrabili.

To tudi ni znamenje zdravih razmer, ako politiki, ki se doma krvavo sovražijo, tu pred očmi cele države drug drugemu roke ližejo. To je znak hinavstva, znak nezdravih razmer. Zato moramo

LISTEK.

Literatom in občinstvu.

Spisal Ljubomir Babič-Gjalski.
(Dalje.)

Naj jo čuva kakor zenico svojega očesa, naj mu bode najdražji cvet v narodnem vrtu ter naj nikdar ne zablija, da živi po njej narod najsigurnejše — da je ona najmočnejši paladij narodnega življenja. Poljakom so vse vzeli, raztrgali so jim domovino, izgnali domačo besedo iz njih cerkve, — toda Poljaki vendar živé — vendar ostajajo, — a da je tako — se imajo zahvaliti največ svoji knjigi, prav kakor mi — samo po tej knjigi vemo in smo jedno, četudi bi nas delili i črno-žolti i zeleni — in ne vem — kakšni še mejaši.

Ni samo sanjarski idealizem, ako priporočam in zahtevam to ljubezen naroda do njegove knjige. V začetku dvajsetega veka gledam na to tudi s praktične strani.

Ako bomo ljubili, negovali in podpirali hrvatsko knjigo, branili bomo zajedno tudi svojo materinsko besedo in tako čuvali tudi svojo rodno zemljo zase in za svojo deco. Potem se ne ugnezdi tako lahko pri nas tuj usiljenec ter nam ne vzame tako lahko rodnega našega

kruha izpred naših ust, — ako bo vladala na rodni zemlji materinska beseda! Današnja slava bi bila povsem odveč, ako ne bi te moje besede izražale želje vsakega hrvatskega srca ter izpodbujale vsakega Hrvata, da jim sledi.

Naravno je, da naj ta ljubav ne visi samo v platonskih višinah, temveč naj se pokaže tudi v delu. Vsaka hrvatska hiša naj bo širom odprta hrvatski knjigi, noben naobražen Hrvat naj ne veruje v svojo naobraženost, ako ne pozna povsem natančno svoje književnosti in svojih književnikov, — naj ne veruje v svoje rodoljubje, ako mu ni uprav potreba, da daje svoji duši umne cvetove z domačega vrta. Le tako smemo in moremo slaviti štiri-stoletnico svoje knjige. Samo prava, globoka ljubezen naroda do te knjige daje temu slavlju pravo aureolo. Naše politične in tudi ekonomske razmere niso take, da bi mogel kazati narod to ljubezen z razkošjem in bogastvom, niso take, da bi mogel nagraditi z zlatom trud, veliko požrtvovanje težilcev, ki služijo v hramu hrvatske knjige, toda — ker ne more v tem posnemati zgleda večjih in premožnejših narodov, — naj daje vsaj svojo ljubezen, naj nagradi vsaj s spoštovanjem in ljubeznijo svoje književnike. Ker — po njih zaslugi

obstoja ta potrebna knjiga, a zato so gotovo pisatelji glavni in prvi predstavljalci naroda. Tudi danes poznamo največje narode na svetu poglavito po njih književnikih, narode, ki imajo močne države in bogato trgovino, — a naš narod, kateri vsega tega nima, — naš narod more kazati samo na svojo knjigo in književnike. In prešli bodo časi, desetletja in stoletja se bodo premaknila v večno prošlost, — izginilo bo vsega in vsakega. Samo književnik s svojim delom ostane — in pozni rodovi bodo sodili po njem njegovo dobo. Zato je rekel jako umno neki učenjak zapadnega sveta: Kulturna vrednost kake dobe in kakega naroda se sme soditi samo po tem, kako se uvažujejo in razumejo oni, ki so nam prikazivali svoje življenje v knjigi in umetnosti.

Toda — ne bil bi popolen, ako bi naglašal pri tem slavlju samo, da je le takrat slavje v resnici, ako narod ljubi to knjigo in jo podpira; — treba mi je še povedati, kako more slaviti, in naj narod slavi samo ono knjigo, ki ni le zvezana z njim s tem, da je cvetela v njegovem vrtu, temveč ki je zvezana s tem, da je zrasla baš iz njega in nosi vonj njegovih tal.

Našim književnikom mora biti vedno

pred očmi velika naloga, ki jo imajo v narodovem življenju. Zato jim mora biti knjiga nositeljica vseh onih idealov, želj in nad, katere čuva narodova duša v sebi. I radost narodova i njegov jok naj najdetá v tej knjigi izraza — duška. In lepota narodove duše, lepota rodne zemlje naj bi našla v svojih književnikih svoje oznanjevalce, — in tudi žalost — ta znak narodove duše — naj najde v pisatelju svojega tolažnika — svojega učitelja. Pa tudi ono, kar mora narod proklinjati vsled muke in prestane krivice, naj kaznuje književnik s svojo kletvijo. Književnost mora biti v organski zvezi z narodovim življenjem. Samo tako bo možno naposled doseči najvišjo visočino, ki jo poznata misel in umetnost. V ljudskem razvoju morejo nastati razne struje, a jedno ostaja vedno, in to je: prava dovršena umetnost je samo ona, ki se drži resnice. In kdaj more biti pisatelj istinit? Samo tedaj, kadar mu izreka duša ono, kar je vsesala že z maternim mlekom in prvim dihom v rojstveni koči — samo ono, kar mu je prešlo v bistvo duše — a to je zopet ono, kar ga okrožuje — kar izpolnjuje njegovo življenje, — njegov dom in njegov rod! (Dalje prih.)

omenjeni svet, ki ga dobivamo z vseh strani, uljudno a hvaležno zavrtni, zlasti ker gre pri taci kompromisih vedno za načela, ki se družijo tako, kakor ogenj in voda. Pri taci kompromisih igra jedna stranka — in pri nas Slovanih je to vedno svobodomiselná stranka — obžalovanja vredno ulogo, da tu poljubljá bič, ki jo doma krvavo tepe. Take uloge mi svobodomiselní Slovenci nečemo igrati v tem parlamentu.

Predno preidem zopet k stvari, moram še nekaj omeniti.

Moj prijatelj dr. Ferjančič je pred kratkim imel tu kratek in pohleven proračunski govor.

Jaz se navadno borim z ostrejšim orožjem, kakor milodušni zastopnik notranjskih in gorenjskih mest. Njegov govor je bil kratek in mil. Vzlic temu je dr. Žitnik že omenjenemu škofovemu glasilu v Ljubljani poročal, da je govoril z različnimi zastopniki češkega naroda, ki so radi tega govora zmajevali z glavami in ga odločno obsojali.

No, gospóda moja, če to ni bila samo glava tovariša dr. Stojana, in če je poročilu dr. Žitnika sploh verjeti — v tem oziru imamo svoje posebne misli — moram reči, da me pušča tako zmajevanje z glavami popolnoma hladnega. Jaz ne bom pojma o solidarnosti zastopnikov posameznih slovanskih narodov nikdar tako umeval, da bi tej solidarnosti na ljubo zatajil načela, ki so eksistenčni pogoj za slovenski narod. Tolažim se pa tudi s tem, da gospódje, ki so baje zmajevali z glavami, sploh ne poznajo razmer, ki so se razvile mej slovenskim narodom.

Gospóda moja! Deželo je okužil verski fanatizem, kakoršen je bil celo v srednjem veku redek, in sicer vsled brezmejne nebrzdane agitacije naše duhovščine — ne izvzemši redovnikov — ki že leta in leta razburjajo Kranjsko, Spodnji Štajer in pokneženo grofijo Goriške s psovalnimi in hujskajočimi pridigami.

Ozadje temu je sistem gospodarskega izkoriščanja najpopolnejše vrste. Bojim se, da ni več daleč čas, ko pride trpinčeno ljudstvo do spoznanja, da plačuje svojo konfesijo dražje, kakor mora plačevati vse druge dobrote javnega reda. Prišel bo čas, ko bo o teh resnicah, a prežalostnih razmerah v tej zbornici spregovoriti odkrito in neustrašno besedo.

Dasi je ta stvar v zvezi s predmetom današnje razprave, se bodem vendar varoval, postati preobširen, ker dobro vem, da je velecejenstvo predsedstvo pri takomenovanih verskih vprašanjih izredno občutljivo, tako da bi me od strani gospóda prezidenta zadela še kak ukor, ako bi postal preobširen. Sicer pa veste, da je nebroj snovi, iz katerih se dajo dandanes najlepša verska čutila brez težav zvariti.

Zapuščam torej ta predmet in se držim tega, da moram pred vsem dokazati nujnost stavljenih predlogov.

Po mojem mnenju so, sodeč s stališča slovenskega naroda, ti predlogi kar močje nujni.

Kar se tiče — in s tem prihajam do predloga g. poslanca dr. Erlerja — samostanov, je prav Kranjska, ki jo zastopam tu v državnem zboru, postala takorekoč obljubljena dežela vseh klati-menihov. Ni čuda! Pri nas imamo stranko, ki je dandanes, v XX. stoletju, izrečno sprejela v svoj program ustanavljanje novih samostanov, ki je v svojem programu izrečno izjavila, da ne pozna vzvišenejšega, idealnejšega življenja, kakor je samostansko življenje, dasi zelo dvomim, da bi bili poglavarji stranke zadovoljni, ako bi se jih za vse življenje utaknilo v kak samostan. (Veselosť). Jaz za svojo osebo bi gospodom to usodo od srca privoščil in če bi šel g. dr. Hruban z njimi, bi tudi ne imel nič proti temu. (Veselosť).

Že dejstvo, da je naša klerikalna stranka sprejela v svoj program ustanavljanje novih samostanov, govori za to, da je predlog g. dr. Erlerja s stališča našega naroda nujen, zlasti če se še uvažuje, da vlada klerikalno stranko favorizuje, in da ima ta stranka v veliki naivnosti ljudstva močno zaslombo. Od tod izvira tudi želja, ki jo je pri razpravi o proračunu izrekel g. poslanec Pogačnik, da bi bila dolžnost vlade, uloviti v kranjskem veleposestvu nekaj mandatov in jih pridobiti za klerikalno stranko. Potem bi imeli klerikalci absolutno večino v kranjskem deželnem

zboru, potem bi svobodomiselná stranka imele zvezane roke, in potem bi se moglo celo na deželne stroške ustanavljati samostane, kar si gospódje gotovo žele. Jaz pa upam, da bo g. Pogačnik še dolgo vzdihoval, predno Njega ekselenca gospod ministrski predsednik njegovo pobožno željo izpolni. (Dalje prih.)

V Ljubljani, 25. novembra. K položaju.

Po skupni konferenci načelnikov klubov in po razgovoru Čehov in Nemcev je možno reči, da se položaj ni poslabšal, a da je ostal resen. Parlamentarna kriza je odgojena menda do februarja. Splošno se sodi, da bo sedaj proračunski odsek posloval hitreje in doglal svojo nalogo do božičnih praznikov. Konferenca torej ni ostala brez uspeha. Nadaljnja konstelacija razmer je odvisna od vedenja Čehov in Vsenemcev. Wolfovo glasilo se iz konference klubovih načelnikov norčuje ter pravi, da sploh nobene krize ni bilo. Takisto piše »Arbeiter Zeitung«.

Vojna v Južni Afriki.

Te dni se je vršilo zopet več bojev, in sicer v Pongolabuschu 19. t. m., pri Bastardsdriftu ob reki Kaledon in ob Nequidahillu v jugovshodnem Transvaalu, troje bitk pri Villirsdorpu, pri Pietretiefu in pri Meclearu v Griqualand-East 20. t. m. Zmagali niso Angleži nikjer, ker so se morali ali umakniti ali pa so se odtegnili Buri. Angleški vojni minister Brodrck je nedavno renomiral, da imajo Angleži v Transvaalu 14.700 in v Oranju 17.000 angleških kvadratnih milj v popolni posesti. Toda Transvaal obsega 120.000 kvadratnih milj, Oranje pa 48.000, tako da imajo Angleži komaj $\frac{1}{3}$ Transvaala in $\frac{1}{3}$ Oranja v svojih rokah. Kako slabo pa stojé Angleži v Kaplandiji, je razvidno iz pisma predsednika Steijna, ki je pisal 15. avgusta t. l. obširno lordu Kitchenerju: Kaplandijo smo s svojimi oddelki takorekoč prepregli ter imamo v posesti večino kolonije, po kateri hodimo tja in sem, kakor se nam ljubi, pri čemer se nam pridružuje mnogo rojakov in drugih, da se tako uprô kruti krivici, ki se dela republikam. Rad priznavam, da je Vaša Ekselenca (Kitchener) v posesti naših glavnih mest, naših železnic in nekaterih majhnih vasi, ki ležé ob železnici, pa to je tudi vse, kar ima Vaša Ekselenca. Vse drugo je v naši posesti, in v večini važnih mest so nastavljeni landdrosti, če pa niso v mestih, so vsaj v dotičnih okrajih. Red in mir vzdržujemo torej mi, ne pa Vaša Ekselenca. Če dovolite, Vaša moč se razteza le tako daleč, kakor daleč segajo Vaši topovi, a dalje ne. Ako presojate južnoafričanski republiko z vojaškega stališča, morate, Ekselenca, priznati, da je naša stvar v zadnjem letu vzlic ogromni premoči proti nam čudovito napredovala in da o brezupnosti niti govora ni.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 25. novembra.

— **Osebné vesti.** Davčni kontrolor v Ribnici g. Janko Globočnik pride kot davčni referent k okr. glavarstvu v Radovljico. Premeščeni so: davčna pristava g. Josip Rotter iz Senožeč v Ribnico in g. Artur Sedlak iz Ljubljane v Škofjo Loko ter davčni praktikantje gg. Ivan Schollmayer iz Litije v Radeče, Julijan Štepic iz Radeč na Brdo in Gabrijel Urabec iz Ljubljane v Senožeče. Davčni praktikant gosp. Fran Hladnik je na svoje mesto resigniral.

— **Za vseučilišče v Ljubljani.** Potom mestnega magistrata so včeraj vložile peticije za slovensko vseučilišče v Ljubljani naslednje občine: a) kranjske: Dole nad Idrijo, Grosuplje, Hotederšica, Janežovo brdo, Jarše, Št. Jurij pri Šmarju, Oselica, Radeče pri Zidanem mostu, Rafolče, Tančagora in Telčjivrh; b) štajerska: Stoperce. Danes pa so vložile peticije sledeče kranjske občine: Dol. Vas pri Senožečah, Mokronog, Ovisiše, Rateče pri Bel. Peči in Vrhnika. Štajerske: Armeško, Bočna pri Gor. Gradu, Galušk pri Ljutomeru, Kog pri Središču, Remšnik in Smolnik. Primorske:

Bregin, Grahovo, Kobarid, Kopriva in Povir. Dosedaj je vložilo potom magistrata prošnje brez Ljubljane 168 občin.

— **Odbor „društva učiteljev in šolskih prijateljev okraja Logaškega“** je sprejel v svoji seji dne 19. novembra 1901 na Rakeku predlog poslati potom »Zaveze jugoslovanskih učit. društev«, peticijo za slovensko vseučilišče naučnemu ministrstvu. Vsestransko utemeljena peticija se je odposlala še tisti dan »Zavezi«.

— **Za slovensko vseučilišče v Ljubljani** sklenili sta vložiti prošnji čitalnica v Celju, vsled sklepa občnega zbora od 22. novembra ter občina okolice celjske vsled odborove seje od 24. novembra 1901.

— **Shod slovenskih visokošolcev v Gradcu.** V soboto so imeli slovenski visokošolci v Gradcu shod, o katerem so nam takoj brzojavili. Dotična brzojavka je bila oddana v Gradcu ob 3 uri 20 m pop. a je prišla na ljubljansko postajo šele ob 4 uri 59 m, ležala je torej poldrugo uro na brzojavnem uradu v Gradcu. Ljubljanska postaja nam je sicer brzojavko hitro dostavila, a bilo je vendar že prepozno za sobotno število. Ta brzojavka se glasi: »Danes zbrano graško slovensko dijaštvo je sklenilo soglasno naslednjo resolucijo: Skrajno vznemirjeni vsled časniških poročil, da se namerava naša zadeva glede ustanovitve slovenske univerze v Ljubljani zopet pokopati, pozivljajo zbrani slovenski visokošolci graški svoje poslance, naj na noben način ne odnehajo od javnega razpravljanja vseučiliške zadeve, dokler vlada ne da popolnih garancij za ko- nečno ugodno rešitev tega perečega vprašanja. — O shodu samem se nam piše iz Grada: Shoda se je slovensko dijaštvo udeležilo zelo mnogobrojno, vršil se je ob dveh popoldne na univerzi. Posvetovanje in sklepanje, ki je bilo zapupno, vršilo se je vseskozi resno in ob soglasnosti vseh udeležencev. Stalni ožji odsek za ustanovitev slovenske univerze poročal je o svojem poslovanju. Poročala sta še enkrat pred vsem zbranim dijaštvom odposlanca dunajski in zagrebški. Pretresovalo se je postopanje graških, hrvaških in srbskih visokošolcev. Z obžalovanjem vzel je zbor na znanje, da permanentni slovenski ožji odsek kljub vsem izvanrednim naporom ni mogel preprečiti vsaj na videz separatističnega postopanja hrvaških in srbskih akademikov, priznalo se je pa vsestransko, da je nesoglasje obstajalo le v manj pomenljivih utemeljevanjih zahteve ljubljanskega vseučilišča i v memorandumu dunajskih slovanskih akademikov i v nujnem predlogu jugoslovanskih poslancev, da so pa v bistvu ne le Hrvati in Srbi sploh, ampak tudi graški i hrvaški srbski visokošolci odkritosrčni zagovorniki naše zahteve in da jo tudi dejstveno pospešujejo. Zatorej slovensko dijaštvo vzdržuje neskrajšano bratsko razmerje k istim, čegar dokaz je stalno ustanovljeni odsek vseh tukajšnjih slovanskih akademskih društev. Zbor je z zahvalo vzel na znanje vsešno podpiranje zlasti publicistično zvestih prijateljev slovenskih, namreč tukajšnjih poljskih akademikov. Dasi ravno se slovenska domovina prav živahno giblje v vseučiliški zadevi, želeti bi bilo, da bi ista govorila še glasneje in še odločnejše. Zbor je soglasno odobril i razpošiljatev pozivov na občine, društva in rodoljube in časniško delovanje odseka, priznal opreznost in premišljenost njegovega postopanja glede dementijev in glede brzojavke na ministrskega predsednika in naučnega ministra. Dasi prispevki iz domovine pokrivajo vsaj deloma obile stroške, vendar je obsežnejše publicistično poslovanje onemogočeno, ker nemški, še na videz tako neutralni listi ne sprejemajo prav nikakšnega dopisa, razun zavutih, nam škodljivih poročil in sramotenj. Vprašanje, ali se naj od vlade zahteva zopetno uvedenje slovenskih predavanj na graški univerzi, dokler bi se ne ustanovila slovenska univerza — takrat še ni prišlo v razpravo. Specijalen predmet zborovanja tvorila je debata o taktiki slovenskih poslancev glede vseučiliškega vprašanja. Priznalo se je, da seveda ne more biti govora o tem, da bi dijaštvo poslancem kaj predpisovalo, tem manj, ker poslanci

z dijaštvom v tem vprašanju niti v dotiki niso, o čemur je sicer zelo dvomiti, ali je s slovenskega stališča pravilno. Ker slovensko dijaštvo opravlja eminentno narodno delo, ako pospešuje rešitev vse učiliškega vprašanja, ne smeli bi oficijelni narodni zastopniki svojih sobojevnikov dijakov puščati v dvomu in nevednosti glede stanja zadeve. Ker so pa dijaki torej faktor, ki poleg poslanstva samostojno deluje v dosego velikega narodnega ideala, imajo pravico tudi na svojo roko zavzeti stališče v vsaki fazi vseučiliškega vprašanja. Ob sedanjí nestalnosti političnih razmer je zelo negotov obstoj parlamenta in ravno tako negotova usoda nujnega predloga, če bi se brez javne diskusije odkazal odseku. Ob javni razpravi bi vlada vsaj morala priznati vsa barvo in ob tolikem številu v zadnji dobi nakupičenih argumentov in manifestacij in z ozirom na izjavo nasproti Italijanom ne mogla bi odbiti naše zahteve. Ako se pa stvar zopet pokoplje, imelo bo to celomesečno mogočno gibanje o stvari le pomen zgodovinske reminiscence. Čez kakih deset let bi se pa dijaštvo ob znova začetem boju za univerzo lahko k večjemu posluževalo letošnjega gibanja, da dobi gradivo v utemeljevanje svoje zahteve. Dasi ravno torej graško dijaštvo upa in želi, da bodo poslanci v danih razmerah volili najuspešnejšo pot v dosego našega smotra, sklenilo je jednoglasno resolucijo, naj slovenski poslanci ne odnehajo od zahteve, da se nujni predlog javno razpravlja, dokler vlada ne da garancij za pospešitev in ugodno rešitev zadeve. Ako je nasproti Italijanom lahko tako odločno govorila na njih odločno interpelacijo, zakaj ne bi storila nasproti Slovincem svoje dolžnosti. Zborovalci so izrekli odseku tudi za naprej svoje zaupanje.

— **Deželnozborné volitve na Goriškem.** »Soča« naznanja v najnovejši številki neveselo novico, da so namreč v tolminskem okraju klerikalci dobili večino. Mej 66 volilnimi možmi je 34 klerikalcev. Gregorčičeva stranka ima torej v tem okraju 1 glas več kakor narodno-napredna. Upamo, da bo vsaj Kras zvest kakor skala in da bodo veleposestniki se držali kot možje. Narodno-napredna stranka ni v veleposestvu postavila svojih kandidatov, nego je prepustila veleposestnikom samim, da določijo svoje zastopnike. Društvo veleposestnikov je imelo v četrtek shod in je sklenilo kandidirati gg. Antona Jakoničča, Leopolda Bolko in Antona Muho.

— **„Unio Catholica“** nas je razveselila s tem le spisom: V številki 258 Vašega lista z dne 9. novembra t. l. nahaja se notica pod naslovom »Konec katoliške zavarovalnice«, katera nas prisili na podlagi § 19. tiskovnega zakona Vas pozvati, da priobčite v prihodnji številki Vašega lista nastopno zavrnitev: »Ni res, da je c. kr. vlada ukazala, da mora vzajemna zavarovalnica »Unio catholica« svoje poslovanje ustaviti in se raziti, torej so tudi s to notico združena izvajanja neresnična«. S spoštovanjem Osrednje ravnateljstvo zavarovalnice »Unio catholica«. W. Artel, Kalbermuth. — Občudujemo logiko tega popravka in zagotavljamo gospóde, da ne bodo mogli dolgo več tako slepomišiti kakor doslej.

— **Gostovanje g. Irme Polakove.** Jutri, v torek, nastopi kot gost g. Irma Polakova v znani veseloigri »Pri belem konjičku«, ki je dosegla že lani tako lep vspeh. G. Polakova igra ulogo gostilničarke Mete, katera spada mej njene najboljše partije. Tudi za to drugo gostovanje naše odlične rojakinje je že sedaj mej občinstvom veliko zanimanje. — Drama študira znano in velezabavno francosko veseloigro »Kontrolor spalnih vagonov«; opera pa Wagnerjevega »Tannhäuserja« in Vilharjevo »Smiljano«.

— **Drugi koncert „Glasbene Matice“**, pri katerem se je v splošno zadovoljnost prav mnogobrojnega občinstva ponavljala Beethovnova »Missa solemnis«, je bil nov dokaz velikanskega napredka, ki ga je naš glasbeni zavod storil v malih letih pod neumornim vodstvom koncertnega mojstra g. M. Hubada, katerega v njegovem umetniškem strem-ljenju in prizadevanju z vse pohvale in vsega priznanja vrednim navdušenjem tako krepko podpirata ženski in moški

pevski zbor. Izvajanje je bilo tudi včeraj tako izborno, kakor prvokrat, če ne še bolje, ker so vsi solisti, kakor tudi oba zbora, tekmovali drug z drugim, da se je to epohalno delo izvršilo tako, da ostane v glasbeni zgodovini ljubljanskega mesta zapisano neizbrisljivo kot najslajnejši dokaz, kaj dosežeta prava navdušenost za umetnost, katera se kaže pri vodstvu, kakor tudi pri pevcih samih, bodisi solistih, kakor tudi v obeh zbora. Tako impozantnega števila skoro (z jedno izjemo) zgolj domačih pevskih moči še nismo imeli prilike videti na našem koncertnem odru. Kot solistinje so se zopet odlikovale: gospa Ferjančičeva in gdčne Mira Dev, Povše, Knific, Moss in obe gdč. Peršlovi. Posebno zvonko je donel v visočini glas gdčne Devove, kateri je bil poklonjen krasen šopek. Gg. Olszewski, Razinger, Završan in Lozar so bili izborni, kakor prvokrat in sta se v večjih solovih oddelkih posebno odlikovala: gospoda Olszewski in Završan. Vsi pa so dosegli tudi včeraj toli časten uspeh, da jim srčno čestitamo. Njim, kakor tudi vrlima zbora, ki sta se krepko pridružila, naj bode živa pohvala občinstva le slabo plačilo za veliki trud, ki ga je veljalo študiranje takega dela. Odškoduje naj jih jedino le zavest, da je njih požrtvovalnost omogočila, združena z neumorno energijo koncertnega mojstra g. Hubada, izvajati v Ljubljani delo, pred katerim bi omagale tudi v večjih mestih najizurjenejsje pevske sile. Orkester in posebno solist g. prof. Vedral so tudi včeraj svojo nalogo izvršili izborno. Da se je to delo dvakrat izvršilo tako sijajno, posebno pa tudi to, da je obisk koncertov obakrat bil tako mnogobrojen, je najčastnejše spričevalo za pevke in pevce »Glasbene Matice« in za občinstvo, katero je samo sebe najlepše počastilo s tako živim zanimanjem za najvišje smotre umetnosti. In kdo je dovedel pevke in pevce, kdo je dovedel občinstvo do tega vrhunca umetniške dovršenosti in do zanimanja za njo? To je duša društva, to je njen vodilni duh in sveta navdušenost za umetnost, to je z eno besedo mojster Hubad, ki ima v prvi vrsti največjo zaslug, da je naš glasbeni zavod se povzpел do tolike stopnje, na katero smemo opravičeno biti ponosni. Ker je »Glasbena Matica« dala posebej natisniti »Glavne misli in motive« Beethovne »Missa solemnis«, katero delce se dobiva še vedno pri »Glasbeni Matici«, se nismo spuščali v podrobnejše ocenjevanje dela samega in smo le splošno omenjali obakratno izvajanje. Dneva teh dveh velikih koncertov ostaneta vsem udeležencem nepozabna, obenem pa sta častna spomina v zgodovini naše z orjaškimi koraki napredujoče »Glasbene Matice«. Naj jo vedno navdaja isti sveti ogenj, ista navdušenost, kakor se kaže zdaj!

Javno predavanje. Včeraj dopoldne so se začela javna predavanja, katera so priredila »Matica Slovenska«, »Pravnik« in »Zdraviško društvo«. Predaval je naš odlični in velezaslužni zgodovinar, profesor Ivan Vrhovec o najstarejših ljubljanskih pokopališčih. Občinstvo je jako zanimivemu predavanju sledilo z največjo pozornostjo. Pred predavanjem je g. dr. Majaron na kratko pojasnil namen popularno-znanstvenih predavanj in izrekel nado, da bo morda sčasoma mogoče ta predavanja razširiti v znanstvene kurze.

Zdravniška zbornica Kranjska je sklenila z zavarovalnicami zoper nezgode sledečo pogodbo, ki je od dne 1. avgusta 1901 v veljavi: 1. Zavarovalnice zoper nezgode pošljejo takoj po vsprejemu naznanila poškodbe dotičnemu zdravniku stranke formulirje za poročila (naznanilo in končno poročilo) ter obratne kuverte s potrebnimi znamkami. 2. Koj po vsprejemu formulirij odgovori zdravnik na stavljena vprašanja ter pošlje izgotovljeno in podpisano poročilo nemudoma zavarovalnici, od katere je prejel formulirje, in sicer direktno. Istotako pošlje zdravnik končno poročilo takoj po končanem zdravljenju, ali najkasneje po zopetni zmožnosti za delo, izgotovljeno in podpisano. 3. Zdravniška poročila smatrajo zavarovalnice kolikor mogoče tajnim. 4. Kot honorar za zdravniško poročilo (naznanilo in sklep) v vsaki nezdoljni zadevi plača zavarovalnica direktno zdravniku 6 K, katere nakaže zavarovalnica zdravniku takoj po vsprejemu

končnega poročila. 5. Pravice zavarovalnice, odtegniti zdravniku plačani honorar, od odškodovalnega zneska, ne tangira navedena pogodba. 6. Glede honorarnih zahtev, ki presegajo meje navedene pogodbe, se zdravnik pogodi z dotično stranko. 7. Zavarovalnice bodo uporabljale za poročilne formulirje kolikor mogoče enotne oblike. 8. Predležeča pogodba, ki je stopila 1. avgusta 1901 v veljavo, je obvezna za vse zbornično-obvezne člane kranjskega okoliša, kakor za zavarovalnice, ki so podpisale to pogodbo. Dne 2. decembra se bo razdelila v proslavo spomenice na 40letno vladanje Njega Veličanstva cesarja v smislu sklepa zdravniške zbornice kranjske z dne 8. novembra 1898 svota 200 kron med potrebnih zdravnikov kranjske zdravniške zbornice. Dotične prošnje vložiti je do 30. novembra na predsedništvo zdravniške zbornice kranjske.

Nov petelin. V št. Vid nad Ljubljano pride mesto kaplana Erkerja — kaplan Žužek iz Dolenje vasi pri Ribnici. V škofiji imajo, kakor je neki odslovljenec izdal, — poseben indeks o bojovitih kaplanih! Kadar kje enega odzamejo, pa zamaše luknjo brž z drugim. Za Kočevje je bilo več kompetentov, modrih župnikov, ali vzlic temu je Erker postal kočevski dekan, Žužek pa šentvidski kaplan!

Pod geslom: „Slovan na dan“ nabral je gospod Miha Ferjan z visokošolce med šoštanjskimi Slovenci darove; nabral je 47 kron ter jih društvu »Triglav« vposlal. Dva Nemca, katera pripoznata potrebo slovenskega vseučilišča, darovala sta 3 krona. Rojaki, posnemajte Šoštanj in Miho Ferjana!

Slovensko planinsko društvo, priredi v sredo dne 27. tega meseca v restavraciji »Narodnega doma« poučno zabavni večer. Predaval bo društveni odbornik gospod dr. Tominšek in sicer: »Eden dan v Grintovcih«. Kot izvršten hribolazec bo gospod doktor Tominšek opisal, kaj je v enem dnevu oblazil in doživel v Grintovcih. Za ta večer obljubljen je tudi planinski pevski kvartet. Začetek ob 8. uri. Društveniki in njih prijatelji dobro došli.

Člene slovenskega trgovskega društva „Merkur“ vabi odbor na sestanek, ki bo v sredo, 27. t. m., ob 9. uri zvečer v društvenih prostorih in na katerem bo razgovor o važnih društvenih zadevah.

Urania-gledališče. Slovenska predstava Urania-gledališča s predavanji g. prof. Voduška, g. prof. Funtka in g. Belleta bo v sredo, 27., in v četrtek, 28. t. m., v »Narodnem domu«. Vse šole se udeležijo skupno popoldanskih predstav.

Narodna čitalnica v Kamniku. Pri zadnjem, dne 17. t. m. vršečem se občnem zboru, bili so izvoljeni sledeči gospodje v odbor, in sicer: Jos. Močnik, predsednikom; Jos. Fajdiga, podpredsednikom; Rudolf Binter, tajnikom; Anton Vedlin, blagajnikom; Blaž Logar, knjižničarjem; odbornikom pa gg.: Anton Pintar, Ivan Koželj, Ivan Špalek, in Vekoslav Vremšak. — Pri prvi odborovi seji dne 21. t. m. sklenilo se je, da se tekom meseca grudna uprizaro izvirna veseloigra »V Ljubljano jo dajmo«.

Koncert v Kamniku priredi učitelstvo kamniškega okraja dne 1. decembra v dvorani zdravnišča v korist »Učiteljskega konvikta«. Pri koncertu sodeluje iz posebne prijaznosti kamniški salonski orkester. Natančnejši vspeled sledi.

Akademična podružnica sv. Cirila in Metoda v Gradcu izbrala si je na zborovanju dne 13. nov. 1901 sledeči odbor: Predsednik: cand. iur. Ivan Fermevc, tajnik: phil. Ivan Masten, blagajnik: iur. Ferdo Lašič, odbornikov namestnik: phil. Ant. Majžer.

Gospodarsko društvo v Pazinu priredi dne 27. in 28. t. m. prvo javno poskušnjo istrskega vina. Opozoruje se na to trgovci z vinom.

Nova stavbinsko-tehnična pisarna. Stavitelj in arhitekt gospod Karol Holinský je v Ljubljani (Gradišče) otvoril svojo stavbinsko-tehnično pisarno in izvršuje vse načrte, podrobne načrte, proračune in sploh vsa v to stroko spadajoča dela. Gosp. Holinský je svojo sposobnost že sijajno dokazal. Realčno poslovanje v Idriji se bo zidalo po njegovih načrtih in pri konkurenci za poslopje

obrtne šole v Ljubljani je dobil g. Holinský prvo nagrado. Gosp. Holinský je vrl Slovan in ga občinstvu lahko toplo priporočamo.

Nove stavbe. Nova dvonadstropna hiša odvetnika dr. Val. Krisperja ob Miklošičevi in Sodnijski cesti je dograjena, pokrita ter se prične prihodnjo pomlad ometavati in snaziti.

Električna železnica. Kakor čujemo, bo podjetniška tvrdka izmej prihodnjih novih prog zgradila kot prvo iz mesta proti Zgornji Šiški.

Laški delavci so z malo izjemo odšli pretekle dni že vsi domu. V pretekli stavbni sezoni je bilo vseh delavcev v Ljubljani nad 1200.

Miklavžev semenj bo tudi letos poslavljen na Kongresnem trgu ob južnem robu »Zvezde«.

Kecskemethy spet v Ljubljani? V soboto ponoči je prišel iz Škofje Loke v Ljubljano telegram, da se nahaja v gorenjskem vlaku v kupeju II. razreda, in sicer v vozu, ki prihaja iz Monakovega, tujec, ki je najbrže Kecskemethy. Na kolodvoru je vse nervozno pričakovalo vlaka in Kecskemethy. Vlak se ustavi in iz omenjenega voza izstopi jeden potnik, ki pa je bil le malo podoben Kecskemethyju. Policijski stražnik ga prosi, naj se mu legitimira, ker je sumljiv, da je on defraudant Kecskemety. Tujec je radovoljno storil in izkazalo se je, da je neki italijanski podanik, ki je prišel v Ljubljano nekega bolnega sorodnika obiskat.

Žep gori, žep gori, so upili včeraj popoldne mladi nagajivci za pijančkom na Marijinem trgu, kateremu se je iz žepa kadilo. Neki fant je priskočil in mu potegnil goreč papir iz žepa. V zahvalo je dobil tako gorko po obrazu, da se mu je kar kri vtila iz nosa. — V frančiškanski cerkvi je včeraj popoldne neznan tat ukradel branjevki Mariji Dundi denarnico s 3 kronami. — Napadla sta ponoči na Gruberjevem mostu dva ponočnjaka delavca Franceta Miklavčiča. Pozvala sta ga, naj se gre ž njima metat, in ker tega ni storil, sta ga prišla in vrgla na tla in pretepla. — Zaprl so brezposelnega delavca Josipa Zamlena, ker je ukradel hlapcu Ivanu Bobeku v Slomškovih ulicah štev. 9 črevlje, katere je prodal pri stari-narjih.

Ogenj. V soboto okoli 9. ure dopoldne je zapazila zasebnica Helena Ambroževa, da gori pod streho v Pečarjevi hiši v Jenkovih ulicah. Poklicala je ljudi, ki so ogenj še pravočasno pogasili. Ogenj je nastal v podstrešnem stanovanju trgovca Vekoslava Dolničarja. Žena je bila zakurila v železno peč, ki stoji ob leseni steni, in vsled vročine se je vnela stena in zunaj pa ostružje, ki je bilo ob steni naloženo. Če bi se ne bil ogenj zapazil, vrgalo bi se bilo podstrešje in zgorela hiša.

Zaprl so natakario M. M., ki je na sumu, da je ukradla Frančiški Čamernikovi na Gruberjevi cesti št. 4 hranilnično knjižico z vlogo 2000 kron in denar vzdignila. Zaprl so jo, ko je prišla iz Gradca, kamor se je bila po tatvini odpeljala.

Pod električni voz bi bil v soboto zvečer v Prešernovih ulicah skorej prišel delavec Franc Schiffrer. V pijanosti je padel na železni tir ravno, ko je privozil električni voz. Voznik je ustavil voz tik njega.

Prijet tat. Včeraj popoldne je ulomil tat v hišo Matije Štrukelj na Illovič št. 3 in ukradel obleko, vredno 20 K in srebrno uro. Policija je danes zjutraj tatu izsledila in aretovala. Tat je bivši mizarški pomočnik Franc Kermelj iz Medvod.

Dva zaboja galanterijskega blaga sta bila izgubljena ali pa ukradena nekemu kramarju mej vožnjo od sejmišča do južnega kolodvora.

V Ameriko se je odpeljalo v soboto zvečer z ljubljanskega južnega kolodvora 17 oseb.

Vlak s konji za Angleže v Južni Afriki peljal se je včeraj zjutraj mimo Ljubljane.

Ljudska kopel. Od dne 20. oktobra do 16. novembra letos oddalo se je v mestni ljudski kopeli vsega skupaj 1473 kopelji, in sicer za moške 1247 (pranih 878, kadnih 369), za ženske pa 226 (pranih 30, kadnih 196).

— Corrigendum: V sobotni številki našega lista vrnila se je v tiskarni neljuba pomota; pri nekem imenovanju »meščanske garde v Novem mestu« razširil je škrtostavec v rokopisu pred navedenim naslovom stoječi zlog »priv.« v besedo »privatne«, mesto pravilno »privilegirane«. Ker se je nas na to opomnilo, popravljamo to pomoto rade volje, kakor je zgoraj navedeno.

*** Papeški prelat pred laškim sodiščem.** Don Michele Pepe je ogulil z izlaganimi obljubami nekega hrvatskega duhovnika iz Spleta za velike svote denarja. Obetal mu je čast papeškega notarja, končno celo nadškofijsko čast v Zadru. Ker so se izjalovile vse obljube, peneze pa je zahteval vatikanski gospodek neprenehoma, je hrvatski gospodek izročil vso zadevo državnemu pravdnistvu, katero je poklicalo dona Michela pred sodišče. Skupil je za svoje »posredovanje« samo 9 mesecev zapora in 350 lir globe. Škandal pa kaže, kako si pomaga papeški okoliščah dohodkom, in kako cvete simonija, da so namreč duhovniki, ki si s penazi kupujejo cerkvena dostojanstva in častne službe. Zakaj peša vera?

*** Ločitev knežjega zakona.** Veliki vojvoda hesenski se loči od svoje soproge, rojene angleške princesinje. Nemški cesar je poslal lastnega brata Henrika poravnat razpor med zakoncema, a odpotoval je brez uspeha. Oficialno se poroča, da se loči veliki vojvoda od svoje žene zato, ker mu ni in baje ne bo rodila sina. Drugi listi pa namigavajo, da se je pripetil v zakonu velik škandal in da je vsega kriva vojvodinja, ohola in mrzla ženska. Poročila sta se iz ljubezni ter imata nedoraslo hčerko. Vojvodinja se misli baje po ločitvi omožiti iznova. Morda je njen drugi ženin povod vsej aféri.

Čun — nepravi kitajski princ. Koliko komedije in ceremonij je provzročil Čun ob svojem spravnem obisku pri berlinskem dvoru! Zdaj se pa razširja po nemških časnikih in po nemški javnosti strašna vest, da kitajski »spravni princ« Čun baje ni bil pristni princ. Nekdo ga je zastopal ter se klanjal nemškemu cesarju. Celo oprezni in konservativni »Reichsbote« prinaša to žalostno poročilo. Dvoje okoliščin, piše omenjeni list, je izzvalo to grozno slutnjo. Najpoprej se niso vedli člani spravnega poslanstva do dozdevnega princa s tistim takorekoč božjim spoštovanjem, katero bi morali izkazovati bratu kitajskega cesarja. Potem je bila tudi barva njegove polti docela žolta, dočim imajo cesarski principi po navadi jasnejši, nekoliko bolehen izgled, saj žive večinoma v zaprtih prostorih. Končno: Kdo ga je poznal, kdo je mogel izpričati istinitost njegove osebe? Fotografiran je bil princ šele pred svojim slavnim posetom v Evropi. Vse to baje podpira slutnjo, da je bil berlinski Čun — nepravi kitajski princ. Kadar se potrdi ta vest, če je to sploh možno, potem bo imel svet nov dokaz o kitajski zvitosti, in nov dokaz, da Nemčija večkrat sede na limanice. A kaj poreče Viljem!?

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 25. novembra. V poljskem klubu je prišlo do konflikta z Jaworskim. Klub je sprejel predlog poslanca Kozlowskega, da glasujejo njegovi zastopniki ne le pogojema za dispozicijski fond. Jaworski je vsled tega odstopil, a pregovorili so ga, da je svoj odstop zopet umaknil.

Dunaj 25. novembra. Pri včerajšnji volitvi odbora trgovskih nastavlencev je prišlo do krvavih izgredov. Volilnih opravičencev je 18000. Volitev bi bila morala trajati od 8 zjutraj do 5 popoldne. Toda kršč. socialni načelnik Axman je opoldne volitev kar sistriral, ker so soc. demokratje imeli večino. Vsled tega je prišlo do krvavega pretepa. Socialni demokratje začno radi tega sleparjenja krščanskih socialistov še danes primerno akcijo in groze vladi z obstrukcijo če se ne zavzame za pravico.

Krakov 25. novembra. V soboto in včeraj so bile tu velikanske protipruske demonstracije, provzročene po

germanski bestijalnosti proti pruskim Poljakom v Gneznem. Policija je morala prepovedati predstave berlinskega Ueberbrettla. Tudi separatna predstava v vojaški kazini je bila prepovedana, dasi mora kazina plačati glumcem 10 tisoč kron odškodnine.

Olomuc 25. novembra. Včeraj je bil tu velikanski manifestacijski shod za češko vseučilišče na Moravskem. Govoril je dr. Žaček.

Atene 25. novembra. Ministrstvo je demisioniralo. Dijaštvo še ni zadovoljno, nego zahteva, da se morajo prelagateli evangelijski ekskomunicirati. Oboroženo dijaštvo je še vedno zbrano in zabarikadirano na vseučilišču.

„Henneberg-svila“

— le pristna, ako se naroča naravnost pri meni —
za bluze in obleke v črni, beli ali pisani barvi, od 65 kr. do 14 gl. 65 kr. meter. Vsakomur franco in s plačano carino dostavljena na dom. Vzorci se dopošilajo takoj. Dvojna poština v Švico.

G. Henneberg (100—14)
Seiden-Fabrikant (k. u. k. Hof.), Zürich.

Zagreb, 30. aprila 1901.

Gg. Žnideršič & Valenčič

Ilir. Bistrica

prva kranjska tovarna testenin,

Gospod **J. Weiser** je prejel danes odposlane makarone ter Vam moramo izreči

(1727-16)

največje priznanje

kajti blago je v istini izvrstno.

Prva

zagrebška agenturna zadruga.

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 31. Dr. pr. 1140.

V torek, 26. novembra 1901.

Gostuje gospa **Irma Polakova** iz Zagreba.

Prvikrat v sezoni:

Pri belem konjičku.

(„Zum weissen Rössel.“)

Šalogra v 3 dejanjih. Spisala O. Blumenthal in G. Kadelburg. Režiser A. Dobrovolsky.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7.30. uri. — Konec ob 10. uri.

Prihodnja predstava bode v petek, 29. novembra.

Meteorologično poročilo.

Vikna nad morjem 806.5 m. Srednji srčni tlak 756.0 mm.

Nov.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Makina v 24 urah
23.	9. zvečer	737.5	13	sr. jzhod	dež	
24.	7. zjutraj	740.2	13	sr. jvzhod	oblačno	89 mm.
	2. popol.	740.7	02	sr. vjvzh.	oblačno	
25.	9. zvečer	743.0	14	sr. szahod	sneg	
26.	7. zjutraj	745.3	18	sl. vzhod	megla	119 mm.
	2. popol.	745.8	07	sr. jvzhod	oblačno	

Srednja temperatura sobote in nedelje: 2.4° in 1.0°, normale: 1.9° in 1.7°.

Dunajska borza

dne 25. novembra 1900.

Skupni državni dolg v notah	98.85
Skupni državni dolg v srebru	98.75
Avstrijska zlata renta	118.65
Avstrijska kronska renta 4%	96.50
Ogrska zlata renta 4%	118.20
Ogrska kronska renta 4%	93.10
Avstro-ogrsko bančne delnice	1610 —
Kreditne delnice	631.50
London vista	239.42 1/2
Nemški državni bankovci za 100 mark.	117.15
90 mark	23.41
90 frankov	19.06
Italijanski bankovci	92.95
C. kr. cekini	11.31

Učenec

se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom.

(2553—3)

Kje? pove upravništvo »Slov. Nar.«.

Gospa išče

Gostilnica na račun se odda z novim letom.

Poizve se pri **Jerneju Jelenič-u**, posestniku v **Vodmatu št. 18.** (2537—3)

Št. 413/Ž

Razglas.

(2561—2)

Pri podpisnem mestnem magistratu razpisuje se

služba policijskega nadstražnika

z letno plačo 1000 kron, eventualno

služba policijskega stražnika

z letno plačo 900 kron.

Službi sta stalni in dobivajo nameščenci tudi naturalno obleko, obutev in dejalnostno priklado, ki znaša 10% plače dotičnega plačilnega razreda.

Prošnje za te službi je vložiti pri podpisnem mestnem magistratu

do dne 30. novembra 1901.

Prošnje, katera mora biti pravilno kolkovana s prilogami vred, spiši prosilec sam in ji prideni krstni list, zdravniško spričevalo in izkazilo o posebni sposobnosti za službo, o znanju slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi in pa o dozdanjem vedenju in službovanju, oziroma poslovanju.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dne 16. novembra 1901.

Št. 39347.

Razpis raznih ustanov.

(2467—3)

Pri mestnem magistratu ljubljanskem podeliti je za tekoče leto sledeče ustanove:

1. **Jan. Bernardinjevo** v znesku K 200
2. **Jos. Jak. Schillingovo** v znesku K 204
3. **Jurij Thalmeinerjevo** v znesku K 194
4. **Jan. Jost. Weberjevo** v znesku K 209
5. **Jan. Nikl. Kraškovičovo** v znesku K 163
6. **Jan. Anz. Fancojevo** v znesku K 134
7. **Jos. Sr. Sinovo** v znesku K 96
8. **Jan. Krst. Kovačovo** v znesku K 302
9. **Miha Pakičovo** v znesku K 260
10. **Marije Kosmačovo** v znesku K 204
11. **Helene Valentiničovo** v znesku K 168
12. **Ustanovo za onemogle posle** v znesku K 100

Prošnje za podelitev ene ali druge teh ustanov vložiti je opremljene s potrebnimi dokazili **do 30. t. m.** pri magistratnem vložnem zapisniku.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 4. novembra 1901.

Karol Holinský

stavbenik in arhitekt

naznanja slavnemu občinstvu, da je **otvoril**

v Gradišči hiš. št. 13

svoje novo

tehnično pisarno.

Priporoča se s tem p. n. občinstvu

za izdelovanje načrtov in detajlov šol, cerkvâ, hiš, vil in drugih poslopij; za napravo podrobnih proračunov in kolavdacij. — Prevzemlje tudi stavbe v lastni režiji ali le njih nadzorstvo.

(2585—1)

Za natančno, precizno in ceno delo se garantuje.

Gospa išče

malo stanovanje

ali pa **nemeblovano mesečno sobo**, in sicer za takoj.

Ponudbe pod „**M. Košir**“ poste restantne Ljubljane.

(2568—3)

Mejnarodna panorama.

V poslopju meščanske bolnice.

Vstop s sadnega trga. **Pogačarjev trg.**

Umetniška razstava I. vrste.

Fotoplastično potovanje po celem svetu v polni istini.

Kdor želi sebi in svoji deci pripraviti prav poseben užitek, naj ne zamudi ogledati si **nadaljevanje**

pariške razstave.

To je najkrajša serija izmed vseh, kar jih je bilo do sedaj razstavljenih.

Otvorjene vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. ure zjutraj do 9. ure zvečer.

(2584)

Vstopnina za odrasle 40 h, za otroke, dijake in vojske do narednika 20 h.

Na Golniku pri Tržiču, postaja Kranj, 2556

se prodaja na prostovoljni dražbi dne

26. novembra t. l. od 10. ure zjutraj:

19 krav, 1 bik, 20 glav mlade govede, 1 kobilica, 2000 centov sena, stroj za posnemanje mleka (centrifuga) in druga mlekarska oprava.

Najfinejši

cvetlični med

iz čebelnjaka **Babnikovega v Dravljah**, z jamstvom pristnosti in čistosti, prodaja v steklenicah po 1/4, 1/2, in 1 kilo

Edmund Kavčič

trgovina delikates, v Ljubljani, Prešernove ulice.

(12—232)

Ces. kr. avstrijsko državno železnico.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak Celovec, Ljubno, Selthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregence, Curih, Geneve, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marrijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, (direktni voz I. in II. razreda), Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Ob 10. uri zvečer osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda). — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak v Dunaj via Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograda, Lince, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak v Dunaj via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marrijinih varov, Plzen, Prago, (direktni vozovi I. in II. razreda), Budejovice, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak v Dunaj, Ljubna, Selthala, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak v Dunaj, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob 8. uri 35 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer, ob 10. uri 25 m le ob nedeljah in praznikih v oktobru, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m popoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1393)

Firm. 266.

Ges. II. 31/9.

Bekanntmachung.

Vom k. k. Landesgerichte in Laibach wurde bei der im Handelsregister für Gesellschaften eingetragenen Firma:

Actiengesellschaft „Stahlwerke Weissenfels v. Göppinger & Co.“

1. Die Löschung der infolge Ablebens aus dem Verwaltungsrathe ausgeschiedenen Herren Bela von Lukacs, Excellenz und Peter von Matuschka und der Herren Johann Harmatta und Robert Lilpop erteilten Procura;

2. die Eintragung der neugewählten Verwaltungsrathsmitglieder Max Emil Österreicher, Kaufmann in Wien und Theodor von Berrer Oberst z. D. in Ulm — sowie der dem Herrn Heinrich Haberl in Weissenfels erteilten Procura, welcher collectiv mit einem anderen der zur Firmazeichnung Berechtigten in der Weise/zeichnen wird, dass er unter die mit Stampiglie vorgezeichnete Gesellschaftsfirmen seinen Namen schreibt und einen die Procura andeutenden Zusatz voraussetzt — vollzogen. (2571)

K. k. Landes- als Handelsgericht Laibach,

Abth. III., am 18. November 1901.

(Oglas. C. kr. deželno sodišče v Ljubljani je izvršilo v trgovskem registru za združene tvrdke vpisane tvrdke: Actiengesellschaft „Stahlwerke Weissenfels vorm. Göppinger & Co. (Delniško društvo „Fužine Bela peč, prej Göppinger & Co.) 1.) izbris vsled smrti iz upravnega sveta izločenih gospodov Bela pl. Lukacs, eksc. in Peter pl. Matuschka, in polna oblast se je dodelila gg. Ivanu Harmattu in Robertu Lilpopu. 2.) vpis novozvoljenih členov upravnega sveta Maxa Emila Österreicher, trgovca na Dunaju in Teodora pl. Berrer, polkovnika v službi v Ulmu — kakor tudi se je podelila prokura Henriku Haberl v Beli peči, ki bo podpisaval tvrdko skupno s kojim drugim, ki bo za to pooblaščen in sicer tako, da podpiše svoje ime pod s pečatom predznamenovano združeno tvrdko in predpostavi dostavek, ki naznačuje prokuro. — C. kr. deželno kot trg. sod. v Ljubljani, odd. III., dne 18. novembra 1901.)

Lekarniški

vežbenik

z maturo, išče mesto.

Adresa: „**Pharmacie P. R. V.**“
Krško (Kranjsko). (2578—2)